

"Ano, ano — ale — pane — Kahánek — Ten —" A nedomluvil. Svit v starověké obličejí zatím pohasl. Všecka tvář jakoby pojednou ochabla. Zamyslel se a stál chvíli hledě před se na podlahu. Pak se šoural ke křeslu, do něhož zvolna usedl.

"Nějak mně to vjelo do nohou," pravil vážně a přejížděje si nohy od kolen dolů, začal pak jako pro sebe mluvit:

"Requiescat in pace! Chudák, chudák. A býval jako mník, zdravější nežli já. Vidíš, Quidonku, vidíš. A jak zpíval o hrubě, až se kostel třásl: Gloria in excelsis Deo! Slyším ho — a teď chudák! A vždycky říkal — 'to mluvil stařec před sebe se usmívaje, 'počkej, počkej, také ti zazpívám' —"

Umkl, přestal noby hradit, ale nachýlen zůstal a chvíli tak hleděl. Pojednou povzdvěl hlavu, upřel pohled na starého kaplana, jenž světlá opodál, usmál se a pravil:

"Tak vidíte, Matoušku. Teď jsme tu jen dva, já a Kahánek. A teď je za dvěma ta s kosou, už brzo zaklepe —"

"Ale kde pak, pane farář!" odvětil kaplan hodně veselo, věda, že to bude starému pánu nejspíše vhod. "Vždyt musí nejdříve přijít pro P. Fulgence, vždyt oni vybrajou."

"Jen aby si cestu nespíetla. No, no," dodal sám sobě na útěchu, důvěrněji, "ještě se nedáme. Ale teď na zadní kola pumatovat, Matoušku. Už je čas na poslední vůli. Ale vás, vy nezdar, vydědím," zažertoval pojednou po těch vážných slovech.

"Tak jich budu hodně oběhrávat."

"Ale dnes ne, Matoušku, dnes ne; vezměte knížku a čtete officium mortuorum. Pomodlíme se za Quidonka."

XIV.

O životě a smrti.

F. Věk odjížděje ze svého rodného města, těšil se velmi na Prahu a měl ustanoveno, že se tam zdrží alespoň tři, čtyři dny. Tak matec ohlásil, ale v duchu si den, dva již napřed přídával. Teď meškával v Praze teprve třetí den, a již na domov a na návrat vzpomínal. V hluku a ruchu velkého města si doznal, že by byl nepomyslel, jak za ta dvě léta přivykl na klid a ticho malého hnízda. Pro to by byl z Prahy tak nepospíchal; než to, čeho tu zažil za tu krátkou dobu s Butteanovými, jmenovitě poslední večer, to mu mysl tak rozladilo. Aby si přidal nějaký den, na to ráno po tom večeru v divadle ani nepomyslel. Také se začal starati o své kupecké záležitosti, o které do té chvíle nechtěl.

Vysel záhy po ránu, aby si objednal zboží pro svůj krám. Za té příležitosti nakoupil si také v knihkupectví na Malém rynečku zásobu spisů, hlavně francouzských, a něco novějších německých, i dosti hudebnin. Na české knihy se strojíl do Krameriovy expedice. V jednom pak z tirolských krámů, v nichž prodávali tu šperky, tam hedvábní, nebo galanterní a "krátké" zboží, a jichž bylo dost od Železné ulice, náměstím, Jezovitskou ulicí až na Malou Stranu, koupil mamince krásný hedvábný šátek a knězu gratuluční tříkrát kolem, se zlatou záponou. Připadlo mu ovšem, že bude maminka broukat, nač takovou parádu, nač tolik peněz za to, ale myslil, že jí udělá radost.

Na starého Zalmána také vzpomněl. Tamho koupil pěknou kovovou dřevěnku. Už když jel do Prahy, uvažoval v postovní arše, jaký dávkou v Praze koupí. A těšil se na to. Dnes však jich nekoupil v takové náladě. Sice ho ty počátky a obchody dost zaměstnávaly, že neměl pokydy myslet na jiné věci, ale něco, jakási nevolnost, nejasná třeň, sklísčovalo jako chmura jeho mysl, že neměl tak živého zájmu pro všechny ty obchodní záležitosti. Jini strávili skoro celé dopoledne. Když táhlo

na poledne, rychle skončil poslední jednání a bral se k divadlu na Ovocném trhu.

Měl se tam setkat i Thamem. Věra, když se ubírali od Šturmu, šli kus ve společnosti ostatních, až pak Věk s Thamem osaměl. Vyprovodil jej. Thám sám ho o to požádal hned v kavárně, že by a ním rád ještě mluvil. Cestou začal hned o tom, co se před divadlem a po divadle přihodilo.

Mluvil však klidněji, bez rozhorlení, jaksi opatrněji, nestýskal a snažil se omluviti Paulu, mluvě, že je v tom nedorozumění, a sám vyzval Věka, aby přišel dnes v poledne k divadlu, že se on, Thám, do té doby přesvědčí a vyzví. Tak došel věra Věk a Thamem do řetězové ulice až před jeho byt. V krajním okně, v předním pokoji, byla dosud zář světla.

Když za Thamem zapadla dvířka, zastavil se Věk a hleděl k ozářenému oknu. Kolem bylo ticho pozdní. Pojednou však tím tichem zalehl temný hluk, a z té hůry, z bytu Thamova. A ozářením okně mihl se stín, zmizel, ale ohlas ostrých hlasů zněl dál, až pak pojednou umkl. Věk chvíli poslouchal, pak rychle se obrátil a rychle se bral pryč, jakoby chtěl tím hlasům uniknouti.

Tužil, co se tam dalo, že ženské, myslil i Paulu, uvítaly tak Thama. To dovršilo nemilé, ano trapné dojmů toho odpoledne. A přece teď dost k Thamevi spěchal, by zvěděl, co a jak bylo u něho doma. Dlouho na něj nečekal. Thám vypadal vážně. Začal hned o věrejší, jak se Věk vyspal a hned po té o sobě, že když přišel domů, že zastal jen tehny a Bettinu, u ní, a ty že ho tuze rády neviděly. Usmál se, ale více neřekl, a jen to doložil, že Paula již byla na loži. Nepověděl však, že nespala a jaký měl s ní dlouhý hovor, zprvu hněvivý a prudký, jejím plácem přerušovaný, a nepověděl, jak jí prudce obvinil z toho, z čeho jí Věk vinil. Jen naznačil, že to učinil, že Paula žasla, že se hájila, že o ničem nevěděla, a že ani maminka ani Bettina jistě nezasvěřily, že je to divné, jak Věk se může něco takového o nich domýšlet. A Thám doložil:

"Víte, že jsem ji v tom sám hájil, a viděl jsem také ze všeho, že opravdu o ničem nevěděla. Ale spoň ji nezastavily. Byl jsem tomu rád, nebo by mne to bylo tuze hnětilo."

Věk začal kolísati, ale hned připomenul si všechno Bettinino jednání a hbitě zvolal:

"A což to rendez-vous? Což panna Bettina?"

Thám, jak šli ulicí, a okamžik se zastavil a pohlédl na Věka. Tomu se zděl ten pobled podivný, a když Thám nic neřekl, ptal se nanovo, živěji, řekl-li také o tom své manželce.

"Budu upřímný přítel. Řekl jsem, proto že to byla také pro mne zbraň proti Bettině. Myslí jsem, že to Paulu omešl, že obrátí; ale věděl, co řekla? Že zase maminka jí řekla o tom, že oni s Bettinou požádali o rendez-vous."

Věk se rázem začervenál.

"Já! Ale prosím —" zvolal pobouřen.

"Neháňají se, příteli, počkají. Já se také zlobil, já také nechtěl věřiti. Paula však — ale nechme toho —"

"Ne, ne, povědi, teď musejí říci."

"To je všechno dílo té ještěřky, nechme ji."

"Prosím jich, povědi, musím vědět."

"Ale ne se mřzet. Když jsem Paulu řekl, že Bettina je, věděl, co mně řekla? Že ne, že by to s ními nebylo nic tak divného. A zavolala si maminku, a ta začala, že jsou galant, a v tom už také Bettina spustila, že Lotku, věděl-li, po prvním představení Dona Juana také cestou chtěl obdivovat, a že na ni hubičky chytěl a..."

Věk se zalekl. V tom, co Thám teď řekl, bylo něco pravdy, ale jen málo. Ještě více však jej překvapila ta zlostivost, i to, že došla věry u Pauly. Ke všemu ještě

takové utrhaní! Pojednou prudce vybuchl:

"Lotty, ta byla také taková! Ta měla také jen nalíceno. A já hloupý — Věřtej mně na mou čest..."

Thám mu přerušil řeč, ujišťuje ho, že ví, že je přesvědčen. A dodal:

"A vidíte, to já mám pořádek, podobně i na mne chodí, s takovými úskoky a lžemi. Pak není divu, že Paula —"

Věk šel vedle mlčky, s hlavou smýšlenou. Neslyšel, nechtěl, co Thám vykládal. Mladý kupec byl všecken rozrušen. Myslel jen na tu daremnou, smělou lež Bettinu, jaké to děvče je... Pojednou se ozval:

"Teď by mělo býti to rendez-vous. Pověděl bych jí, jak to myslím a jak to bylo s Lotty. Ale jejich paní by měla být při tom, by slyšela, by zvěděla..."

Thám ho chtěl chlácholiti; Věk však zaváděl řeč a měl se k odchodu. Došlil zatím na blízkou řetězovou ulici. Thám připomněl, že Věka na dnešek pozval k sobě, doložil však, že se obává pozvání to opakovat.

"Vyhledám jich," vpadl mu Věk do řeči, "nežli odjedu. Buď u Šenfeldů nebo v divadle."

Tak se rozešli. Věk kráčet drábnou chvilí, nedbaje cesty, nevěda, kam míří. Myslel pořádek ještě na to, co právě byl slyšel. Napadlo mu, rozhodoval se, že sedne, že napíše Paulu psaní, a zase uvažoval, nač by psal, když o něm tak smýšlil a věřil, když to může věřit, když ho má za takového..."

Poobědivav ve své hospodě na Poříčí, zašel do svého pokojíka a zabrav se do myšlení, zůstal tam, až jej odněkud přivedl Hněvkovský, jenž za ním přišel. Vedl ho do expedice. Věk nebyl v nejlepší náladě, a v té se mu tam hrubě nechtělo, ale nemohl se nijak vymluvit. Kramerius, jež znal od vidění z dob svých studií, uvítal ho velmi srdečně, a když uslyšel, že je Věk z Dobrušky, hned si vzpomněl, že tam Věk není samojediny členů jeho noviny.

"P. Nyklík je také abonovaný," mluvil mladý kupec.

"A ještě někdo —"

"To opravdu nevim," a Věk se divil.

"Kdo —"

"Teprve od nedávna. Jakási paní Šnítzková."

"Ah, ta není dávno u nás. Ale je od nás. Dřív byla u syna, úředníka. Co zemřel, je zas v Dobrušce."

Maně mu připadla její štíhlá, mladická vnučka, že ji viděl v pošty, když se chystal sem na cestu, to že si byla asi pro Krameriovy noviny. To bylo jen mimochodem a hovor obrátil se hned jinam; na Prahu, na poměry české feie a literatury. Hněvkovský vypravoval, jak byl věra u prof. Vydry a na Hradčanech, a hned udal škádlivě na Věka, jak se mu Praha málo líbila, že je prý německá, jaké měl pochopení stran českého jazyka. Kramerius to však tak nepřijal, jak Hněvkovský to pověděl. Neusmál se, nýbrž pohleděv vážně na mladého kupece, mluvil o těch věcech že by bylo mnoho jednatí. Chtl patrně sám něco říci; v tom však Šedivý a sám začal o své zakleté princezně, jak mu věra u Šturmu mladou Maternovou pojmenovali, když o ní vypravoval. Přiznal, že je teď ještě více zakletá, jak se dnes dovědí, a že starý baron chce z ní mít opravdu šlechtičku. Kramerius zažertoval, zdali se slečnou mluvil, jak se věra pochlubil, že se tak jístě stane.

"Ještě nemluvil, ale budu. — Ale doufám, že najisto —"

"Ah, už jen doufá," a Kramerius se zasmál.

"Čestičku jsem už našel, a teď vim —"

"Co nu, co vš —"

"Že se na mne ptala, že si na mne vzpomněla," vyhrkl Šedivý, aby dokázal, že nemluvil na pláno. Začal pak vypravovati o starém majorovi, jak ches sám notěřit učít německy; v tom Held vsáhl.

A teď zase ten musel podávati noviny. Hněvkovský hned začal, jak byl v paláci u Neuberka, jak se měl, kdo tam všechno byl. Mladý filosof, nadšený hudebník, hned o hubě začal, co hrál (při tom se nejčastěji na Věka obrátil), to že bylo něco, to že si bral.

"Slyšel jsem také poskomoš"

barona Henneta, hraje krásně na housle, a hráli také jeho kus, symfonii, a ten vám umí podat... mm... sanfte Empfindungen des Adagios — a baronka Dobřenská hrála na klavír a s ní baron Vražda."

"A zpívalo se?" ptal se Věk.

"A kdo tam všechno byl?" zaše Šedivý.

"Oh, mnoho hostí, skoro samé vrchnosti, ani jsem to všechno neznal; baron Bretfeld, hrabě Příchovský, Kolovrat, totiž Filip; a mladá baronka Bretfeldová zpívala vlnsky z Dona Juana."

"A co ty?" ptal se Hněvkovský.

"No, já doprovázel baronessu, a pak jsem taky hrál."

"Na housle, nebo? A plácali ti?"

"A dost, a hrabě Kolovrat mně poklepal na rameno a mluvil se mnou."

"A co pak?" ptal se Šedivý.

"Odehrál jsem a šel jsem. Uctil mne v pokojíčku — a vrchnosti pak šly k tabuli."

"Nebyl tam také baron Jeník?" otázal se Kramerius.

"Á, byl," odvětil živě a rychle Held, jakoby si na něco vzpomněl. "Je ofieír, vidíte. Já ho neznal. Ale když se tam čístě pohádal... To jsem měl radost."

Tím vzbudil zvědavost všech. Začal chutě a ochotně, jak neví on, Held, byl do salonu povolán, v jedné komnatě vedle čekal; tam že bylo několik urozených pánů, mezi nimi ten ofieír. Held slyšel, že mají rozpravu o německém a o českém jazyku.

"Mluvíli německy?" podotkl Věk jako na otázku.

Zraký všech se na něj obrátily, co že se tak ptá. To se rozumně samo sebou.

"To jsem napínal sluch," pokračoval Held. "Jeden z nich, byl to baron Stillfried, pořádko tom, jak je náš jazyk chudý, jeden prý espart z rozličných jazyků složený, že nemá dost slov; aby všecko bral z němčiny. A v tom ten ofieír, ten rytíř Jeník, jak ten baron domluvil, obrátil se k němu, a žádal ho, aby dával pozor, a co on, Jeník, řekne latinsky, aby on, baron Stillfried, řekl německy."

"A co, co to bylo?" ptali se mladí mužové v expedici.

"Ego habeo hortum, začal Jeník, a baron Stillfried: Ich habe einen Garten. In eo sunt sex rotundae turres. A baron: In dem sind sechs runde Turme. A Jeník: Et super muros octo portae. Stillfriedovi se už nechtělo, ale přece spustil: Und ueber den Mauern acht Pforten. — Kolem se vám už začali smát."

Přátelé a známí Heldovi se také usmívali, a Hněvkovský si mluvil ruce.

"In quinta turri stat in fenestra," pokračoval Held. "A tu už i ostatní páni přikládali: In fenest. ten Turm steht im Fenster. Una persona ex puro metallo cum corona..."

Posluchači v expedici se nahlas smáli a sami překládali jeden přes druhého:

"Eine Person aus purem Metall mit Krone."

Šedivý tleskal živou radostí, a Hněvkovský zvolal:

"A to je český rytíř, ten pan Jeník z Bratřic!"

"A co baron Stillfried?" ptal se Kramerius, opíraje se lokty o psací stůl, za nímž stál. Před ním seděl Šedivý proti Hněvkovskému a Věkovi, sedícím na dlouhé lavici v regálu plácho knih. Held stáje uprostřed nich u zdi, odvětil, že se baron ještě nechtěl dát, že se bránil, co že to všechno je, hlavní věc že jsou spisové, že nemáme žádného literárního umění.

"Ale měli jsme, a jaké!" zvolal prudce Hněvkovský.

"Měl mu rytíř Jeník říci," mluvil vážně Kramerius, "že za Rudolfova věku jsme se učenosti všem tehdejšímu národnímu rovnali."

"Však on se dobře bránil. Ani nechtěl a hned k baronu Neuberkovi. Stál opodál s několika pány. Jeník ho požádal, aby baron Stillfriedovi ukázal svou velikou, starožitnou bibliotéku, že baron nechce věřit... A Neuberk hned ochotně a veselě, třeba že hned, a že ukáže Stillfriedovi také starožitnou Boccacia, před třemi sty lety už z vlastiny přeloženého."

BAYFIELD ODUNTY ÚRODNÉ A DOBRÉ POZEMKY prodáváme kolem Moquah v Bayfield okresu Wisconsin, kde jest již více Čechů usazeno. Prodáváme tyto pozemky na měsíční splátky. Pošleme Vám seznam všech našich "sadníků" a popíseme, odkud přijeli, jakož i všechny podrobnosti o zdejším kraji. Pište nám dnes na adresu The James W. Good Co., DEPT. 6, ASHLAND, WIS.

Šedivý se dal do smíchu a podotkl, že ho Neuberk dobře tal, že on, Šedivý, slyšel o Stillfriedovi, jaký je ženlek... Všichni v expedici měli z toho radost, jak baron Stillfried vyvalil oči, a žertovali, že asi na něj nejvíce Boccacio účinkoval. Pojednou však se Kramerius vážně ozval: "Tak vidíte tu, a jinde je to často, a ještě více vidět, jak mají náš jazyk v opovržení. A z toho opovrčení ho musíme vyzdvihnout a uvést k náležitě poetivosti. A pak bude platit, jako platíval, a nebudou se mu více vysmívat." Věk, sedě vedle Hněvkovského, a Krameria oka nespustil. Už prve, hned jak vstoupil, skoro jven jeho pozoroval. Hleděl na něj a upřímnou fctou, a slova, jež právě Kramerius vážně, prostě, ale z plného přesvědčení pronášel, ho chytla. "A teď se musíme hodně hlásit, že tu ještě jsme, že žijeme. Chvilje je příhodná —" pokračoval dále Kramerius. "Nový král —" minil Šedivý, "aby viděl —" "A hodně viděl, a nejvíce o korunovaci. A lid aby věděl, co to je." Tu sáhl na stůl do papíru a vyňal korekturu z tiskárny. Rozložil ji, řekl: "Podívejte se, tohle je také náš den nebo za čtrnáct dní to vyjde (Pokračování.)"

Farma na prodej! 640 akrová farma v západní Nebrasce se prodá. Obytné stavení, stáj, slepičník, sýpka jsou z kamene. Kovárna a koupelna pro dobytek. Dva nové větráky. 250 akrů vzdáleno, z těch 100 akrů letos zdiskovano. Škola 2 míle a nádražní stanice tři míle vzdálená. Cena \$25.00 za akr. Adresu sděli administrace tohoto listu. 381f

KRAJANÉ, POZOR! Já jsem zde prvním českým farmárem, bydlím zde již po 13 roků. A nyní, když sem přijedete, ukážu vám svou farmu. Mám též zaseto všechny obilí jakož i zeleninu všeho druhu. To vám dokáže, že málokde docílíte takového výtěžku z vaší práce jako zde. Toto jest krajina pro člověka chudého, který si zde může pomoci k vlastnímu domovu s málo penězi. Ceny pozemků od \$7.50 nahoru na 10 roků a splátku. Pište: John Schauer, zástupce Bohemian-American Land and Loan Co., PHILLIPS, WISCONSIN.

KRAJANÉ POZOR! Nenechte se ošálit cizími agenty a chcete-li obdržet za Vaše peníze nejlepší a nejlehcejší piano, obraťte se na krajana, který Vám pošle piano přímo z továrny a ručí, že budete obsluženi k Vaší nejlepší spokojenosti, ať bydlíte ve kterémkoli okresu státu Nebraska. Váš službovolný Frank W. Hodek, Wolbach, Neb

Nejlepší farma Pro chov hovězího dobytka a prasat. Hojnost pastvy a seno. Blízko do města. Tento pozemek se prodá v celku neb se rozdělí na menší farmy. \$4,000.00 v hotovosti, jest vše, co je třeba na koupění 100 akrů. Pište na: J. J. KOLIHA, DODGE, NEBRASKA